วันชนะ เที่ยงบางหลวง. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ไททัศน์ มาลา ผศ.ดร. กัมลาศ เยาวะนิจ

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตพื้นที่ตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 381 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่าหรือมาตราส่วนประเมินค่า โดยเป็นการแบ่งมาตราส่วนประมาณค่าของการตีความหมายออกเป็น 5 ระดับ (5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (*M* = 3.25, *SD* = 1.26) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (*M* = 3.21, *SD* = 1.25) การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (*M* = 3.14, *SD* = 1.26) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล (*M* = 2.88, *SD* = 1.36) ตามลำดับ และการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามหลักการ 5R ของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านเรียงตามลำดับเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ซ่อมแซมหรือแก้ไข (*M* = 3.54, *SD* = 1.22) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ นำกลับมาใช้ซ้ำ (*M* = 3.16, *SD* = 1.33) หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ทำลายยาก (*M* = 2.98, *SD* = 1.36) แปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (*M* = 2.87, *SD* = 1.25) และลดการใช้สิ่งของที่ไม่จำเป็น (*M* = 2.81, *SD* = 1.33) ตามลำดับ และ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (*r*) เท่ากับ .53 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันมากที่สุดเท่ากับ .58 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ .57 การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ .54 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ .43

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ ภาครัฐโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดูแลพื้นที่ควรมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยและประชาสัมพันธ์ถึงผลกระทบจากปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธีให้กับคนในชุมชน/หมู่บ้านทราบอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการขยะมูลฝอยตามหลักการ 5Rs ได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย

Wanchana Teangbangluang. (2025). Relationship Between People Participation and Waste Management in Klongjed Subdistrict Administrative Organization, Khlong Luang District, Pathum Thani Province. Master of Public Administration (Public Administration). Advisors: Assoc. Prof. Dr. Titus Mala, Asst. Prof. Dr. Kamalas Yaowanit

ABSTRACT

This quantitative research aimed to 1) study public participation and solid waste management in the area of Khlong Chet Subdistrict Administrative Organization, Khlong Luang District, Pathum Thani Province, and 2) investigate the relationship between public participation and solid waste management in the area of Khlong Chet Subdistrict Administrative Organization, Khlong Luang District, Pathum Thani Province. The sample group used consisted of 381 residents of Khlong Chet Subdistrict, Khlong Luang District, Pathum Thani Province. A questionnaire with a five-point rating scale (5 = most, 4 = much, 3 = moderate, 2 = little, and 1 = least) was used to collect data. The sample group could choose only one answer for each item. The data were analyzed quantitatively. Statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The results revealed that 1) overall public participation was at a moderate level. When considered by individual aspects, it was found that participation in implementation had the highest mean (M = 3.25, SD = 1.26), followed by participation in decision-making (M = 3.21, SD = 1.25), participation in receiving benefits (M = 3.14, SD = 1.26), and participation in monitoring and evaluation (M = 2.88, SD = 1.36), respectively. Public solid waste management according to the 5R principles was at a moderate level overall. The ranking of aspects from highest to lowest mean was: repairing or correcting (M = 3.54, SD = 1.22), followed by reusing (M = 3.16, SD = 1.33), refusing (avoiding the use of materials which are difficult to decompose) (M = 2.98, SD = 1.36), recycling (transforming for reuse) (M = 2.87, SD = 1.25), and reducing unnecessary consumption (M = 2.81, SD = 1.33), respectively; and 2) the relationship between public participation and solid waste management in the area of Khlong Chet Subdistrict Administrative Organization, Khlong Luang District was overall moderate and statistically significant at the .05 level, with a correlation coefficient (r) of .53, which was consistent with the hypothesis. When considering the correlation coefficient in each aspect, it was found that participation in implementation had the highest Pearson's correlation coefficient of .58, followed by participation in decision-making with a Pearson's correlation coefficient of .57, participation in receiving benefits with a Pearson's correlation coefficient of .54, while the lowest correlation coefficient was participation in monitoring and evaluation with a Pearson's correlation coefficient of .43.

The knowledge gained from this research is that, in government sector, local administrative organizations should establish policies to promote solid waste disposal and continuously publicize the impacts of improper waste disposal to community/village residents. They should also encourage and support public participation processes at every stage, providing opportunities for community members to express opinions and contribute to operations, in order to achieve sustainable waste management in accordance with the 5Rs principles.

Keywords: Participation, Management, Waste